

Роль і значення лікарської етики і деонтології у загальній структурі соціального регулювання медичної діяльності

Виконала студентка 5-го курсу 1 ЛД групи
Бенделіані Маріанна

Поняття медичної етики

- Медична етика слугує своєрідною теоретичною основою, обґрунтуванням морально-етичної поведінки медичних працівників. Деонтологія (від грецьк. deon, deontos - належне; належне + logos - вчення) може розглядатися як складова частина медичної етики, свого роду її практичне застосування, яка займається проблемами належної поведінки медика при безпосередньому виконанні своїх професійних обов'язків.

Історія лікарської етики

- Засновником лікарської етики заслужено вважається Гіппократ, який систематизував правила медичної етики, що існували на той час, на підставі багатолітнього досвіду медицини. Його праці " Клятва ", " Про лікаря ", " Про благопристойну поведінку " містили кодекс моральних норм, обов'язкових для тих, хто вибрав лікування своєю професією. Саме Гіппократу належить відомий вислів: "Медицина є найблагородніше зі всіх мистецтв". Термін "деонтологія" ввів в ужиток англійський філософ І. Бентам у своїй книзі "Деонтологія, або наука про мораль". Деонтологія дещо протиставлялася етиці, оскільки якщо етика в загальноприйнятому тоді розумінні була соціальним інститутом, що вивчав правильну поведінку людей у суспільстві, то деонтологія розумілася як особиста поведінка індивіда.

- Міжнародний кодекс медичної етики, прийнятий Генеральною Асамблеєю Всесвітньої Медичної Асоціації у 1948 р., із змінами і доповненнями 1968, 1983, 1994 рр., - документ, що визначає критерії неетичності в поведінці медичного працівника, а також обов'язку лікаря по відношенню до хворого і один до одного. Важливим є положення, при якому "завжди, коли обстеження або лікування вимагають знань, що перевищують його здібності, він повинен запросити інших лікарів, що мають відповідну кваліфікацію". Яскраво виражений правовий характер, колегіальний принцип прийняття рішень у ряді випадків у клінічній медицині базується саме на такому етичному положенні.

Морально-етичне і деонтологічне регулювання медицини в Україні

- Згідно зі ст. 76 Основ законодавства України про охорону здоров'я - "Присяга лікаря" та Клятву лікаря, що затверджена Указом Президента України 15 червня 1992 року. Цю клятву повинні давати усі випускники вищих навчальних закладів України. Отримуючи звання лікаря, випускник присягається "усі знання, сили та вміння віддавати справі охорони і поліпшення здоров'я людини, лікуванню і запобіганню захворюванням, надавати медичну допомогу всім, хто її потребує, зберігати лікарську таємницю, додержуватись правил професійної етики...".

- В Україні на сьогодні ще немає Етичного кодексу українського лікаря, хоча є численні авторські напрацювання у цьому напрямі. Зокрема, розроблено авторський проект Етичного кодексу українського лікаря, що був поданий на 1-ий Національний конгрес з біоетики. Цей кодекс пропонується затвердити Асоціацією лікарів і зробити зводом моральних норм, за порушення яких передбачається застосовувати засоби громадського впливу. Автори підручника підтримують пропозицію про доречність розроблення і прийняття Етичного кодексу лікаря України, який структурно може виглядати так:
- Розділ I. Загальні положення, у якому були б закріплені етичні основи професійної діяльності лікарів, принципи надання медичної допомоги, моральні орієнтири і завдання професійної лікарської діяльності;
- Розділ II. Загальні обов'язки лікарів, де можна було б передбачити загальні обов'язки лікарів і їхнє призначення у суспільстві, мету і умови лікарської діяльності;
- Розділ III. Спеціальні обов'язки лікарів, у якому окремими підрозділами можна визначити:
 - Лікар і пацієнт, де доречно висвітлити права пацієнтів, регламентувати реалізацію цих прав через обов'язки лікарів;
 - Лікар і права членів сім'ї, законних представників;
 - Взаємодія і відносини з колегами та іншими працівниками системи охорони здоров'я;
- Розділ IV. Відповідальність за порушення норм Етичного кодексу лікаря України, розкрити питання видів юридичної відповідальності у цьому аспекті та забезпечити механізм усунення дублювання у регулюванні цієї проблеми;
- Розділ V. Заключні положення, у якому зазначити межі дії Кодексу, порядок перегляду і зміни норм Кодексу.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!